

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:
Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.

(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví **Em. Petříka**.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly.

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Pamětní spis

o rakouských a francouzských žestových dechových nástrojích.

Sepsal Václav Cervený.

(Pokračování.)

Prof. Arnošt Pauer stanovil u příležitosti Londýnské výstavy rozdíly mezi rakouskými a francouzskými žestovými dechovými nástroji.

U francouzské soustavy jsou roury méně konické, ano při větším počtu na prosto válcovité; proto také vydávají jasnější, ostřejší tón, jenž je také u vyšších nástrojů, jako u polnic krátký. Tato krátkost tónu vyplývá částečně z toho, že je postavena mašina v prostředku. Jelikož válcovité roury vydávají bez toho už kratšího tónu, přerušují se vibrace nátrubkové roury mašinou v středu nástroje postavenou a její pokračování nemůže se dít u jedné části nástroje. Následkem válcovitých rour musí mašiny u nástrojů s vyššími tóny, jako Cornet à pistons míti širokou mensuru a z té příčiny se ve výšce nesnadně na ně troubí, kterážto vada se odstraní pouze malým nátrubkem. Francouzské dechové nástroje mají slabé mašiny a leží-li také u nich mašina blížeji nátrubku, jsou přece roury jejich v poměru k celé vlně hlaholu a hlavním rourám příliš ouzké, tak že nelze snadno proud vzduchový prohnat a za tou příčinou slaběji zní, což se dokázalo při zkoušení francouzských a anglických nástrojů u porovnání s rakouskými. Francouzské nástroje jsou mimo to stavěny ze silnějšího kovu, který sice připouští většího užívání mašin k vytvoření rour, ale také vyžaduje většího namáhání plic k vyvedení potřebné vibrace. Kromě toho je pozoruhodno u francouzských nástrojů, že sopránové, altové, tenorové, barytonové a bassové nástroje mají skoro tutéž barvitost.

Soustava rakouských nástrojů skládá se však a) z kuželovitých rour s plným, jemným a delším tónem a b) z válcovitých rour s drčecím, pronikavým a svěžím tónem. Spočívá dále na zásadě, že se mašina co možná blízko nátrubku nachází, aby se tím docílilo více vibračních rour pod mašinou a snadnějšího se ozvání a silnějšího, delšího tónu. Poněvadž se ještě v Rakousku neužívá parních strojů při vyrábění žestových nástrojů, jako ve Francii toho užívá Gautrot, nýbrž vše se rukou dělá; může se také užití slabšího kovu, který přirozeným způsobem lépe zvedčí vibraci. Spo-

jení nástrojů s kuželovitými a válcovitými rourami poskytuje větší množství rozličných barvitostí a nedá se upříti, že slyšíme rakouskou vojenskou hudbu pro její zvučnost z větší vzdálenosti, než francouzskou a anglickou.

V. Červený zůstal svému předsevzetí, že obejde nejen všechny větší výstavy, nýbrž že se k nim i osobně dostaví, také věren r. 1865 zúčastnil se ve výstavě v Štětíně a Oportu. Na první obdržel opět cennou medailii, v poslední zápolil s prvními pařížskými firmami Ad. Saxe a Gautrota a jiné na neutrální a všem cizí půdě a obdržel zlatou medailii d'honra zároveň sice s Ad. Saxem; byl ale mezi všemi vystavovateli hudebních nástrojů z Francie, Anglicka, Německa, Španělska, Portugalska a Brasilie jediný, jehož J. M. král Don Louis zvláště vyznamenal, uděliv mu vojenský rytířský kříž řádu Kristova.

Válka sama a její pro průmyslnické podniky velmi nepříznivé následky nebyly s to, Červeného přiměti k tomu, aby neobeslal Pařížskou výstavu r. 1867 způsobem, který by byl Rakouska a jeho dosavadních výsledků důstojný. Kromě 27 rozličných nástrojů nejlepší jakosti byl representován jeho sklad čtyřmi nejnovějšími vynálezy takové výborné hudební ceny, že se V. Červený osměliti mohl věnovati předmět prvního vynálezu svého J. V. císaři Františku Josefu, druhý J. Vys. arcivévodovi Albrechtu, vrchnímu veliteli armády.

Dedikace byly nejen blahosklonně přijaty, alebrž i Červenému dovoleno, že může dedikační nástroje ozdobiti dedikačními etiketami.

Tyto nové vynalezené předměty jsou:

armádní pozoun z alpaky, dedikační nástroj pro J. M. císaře Františka Josefa;

lesní roh z alpaky, dedikační nástroj pro J. Vys. arcivévodu Albrechta.

Subkontrafagot, taktéž z alpaky a *sokolovka* pro sbory sokolské.

Lesní roh s mašinou ve formě mysliveckého emblemu jest výtečný altový solový nástroj s novou barvitostí; je-li táhlý a bez mašiny, hodí se výtečně pro polní službu mysliveckých setnin; neboť předčí daleko signalové rohy našich pěšáků.

Při této výstavě připadla V. Červenému *stříbrná medaile*, co zatím jeho soupeř Ad. Sax v Paříži obdržel *velkou cenu*, jež stojí o dva stupně výše.

Nad tímto neočekávaným odstrčením musel se Červený tím více pozastaviti, poněvadž dovedl nejen výkony svých odborných soudruhů správně a bez předsudků posouditi; ný-

brž i znal co do nástrojů Saxových přesvědčení znamenitých mužů, kteří docela nesdíleli náhledy jurorů.

(Pokračování.)

Michal Ivanovič Glinka.

(Pokračování.)

V poslední opěře Glinkově jeví se nejvíce příbuznost jeho s Beethovenem, Chopinem a Schumannem, obzvláště upomíná co do forem Ruslan často na Beethovenův velkolepý způsob skladby poslední doby. Nicméně zachovává tu Glinka vždy originalnost svou, jak v melodii a harmonii své, tak i v rytmech a především ve svém orchestru. V „Životě za cáře“ proslýcháštu i tam ještě vlivy italské a německé — v „Ruslanu a Ludmile“ vymanil se z nich již úplně. — Chladné přijetí, jakého se dostalo nejlepšímu jeho dílu u obecnosti, nepojímajícího přednosti jeho, zasadilo hlubokou ránu Glinkově citlivé, ženské povaze; po této ráně nezapamatoval se již nikdy úplně, čehož hojně důkazy nalzáme v jeho autobiografii a ve psaních jeho posledního času.

Zimu 1842 a prvou polovici 1843 prožil Glinka ponejvíce v dřívějším kruhu umělců a přátel bezstarostně a vesele. Šťastné rozpoložení ducha, v jakém se nalezal té doby, vyrostilo několik nových, krásných plodů jeho genia: milou, originální romanci „*Miluji tě, milá růže*“ a druhou „*K ní*“ na slova Mickievičova, přeložená kn. Goliciným, náležející krásou svou i hloubkou citu k nejlepším jeho pracím. Mimo to napsal „*Tarantellu*“ pro piano.

Různé nepříjemnosti v uměleckém a domácím životě, k tomu horšící se zdraví uvrhly ho v druhé polovici r. 1843 v předešlou sklíčenost duševní a vzbudily v něm touhu po cestě za hranice. Tak odebral se v letě 1844 přes Berlín, kde okázal partitury svých oper bývalému učiteli svému Dehnu, přímo do Paříže. Z počátku líbilo se mu zde všechno:

Marsellaisa.

Dějepisný náčrtek.

Znáte Marsellaisu, vlasteneckou hymnu Francouzů? — Nuže povím vám, jak povstala. Marsellaisa aneb *L'offrande à la liberté* zní jako vítězný zpěv a jako pohřební píseň; slavně jak první a zádumčivě jak druhá.

Mladý důstojník sboru stavitelského ležel v Strassburku posádkou. Jmenoval se Josef Rouget de Lisle a narodil se dne 10. května r. 1760 v Lons le Sournier v horách jurských.

Tento mladý muž miloval co vojín válku, co myslitel revoluci a básněním a hudbou zapuzoval dlouhou chvíli života. Jsa oblíben pro svůj podvojný talent co hudebník a básník navštěvoval častěji dům barona z Dietrichů, spanilomyslného Elsasa, jenž drže se stranou konstituční, byl přítelem Lafayettovým a měšťanostou Strassburským. Manželka barona z Dietrichů a její mladé přítelkyně sdílely vlastenecké a revoluční nadšení s muži. Milovaly mladého důstojníka a rozněcovaly jeho srdce k hudbě a básnictví.

Bylo to v zimě r. 1792.

V Strassburku panoval hlad. Dům barona Dietricha

povětrnost, obyvatelé, procházky v krásném okolí, veselý život v městě, čilý ruch umělecký; zvláště okouzila jej tamější vlašská opera. Brzy ale počala ho z Paříže vábiti touha do Španěl, této zamilované zemi mladických jeho snů. K tomu přidružilo se pochmurné, chladné počasí, jaké nastávající zima nad Paříží vynesla; „jestli někteří nazývají nebe petrohradské plstěným,“ píše Glinka matce, „tož nesnadno najíti jména pro mlhavé, bezbarvé nebe Paříže v zimě.“ Mimo to znechutily se mu též záhy nevolné salóny pařížské, jakož i nadutost umělců, u nichž chladného toliko přijetí nalezal. Jediným z posledních, který s ním laskavě a přátelsky obcoval, byl — Hector Berlioz. Tento ocenil jej úplně a předvedl ve svých koncertech některé z jeho skladeb obecnstvu pařížskému. Glinka sám uspořádal jeden koncert a dodělal se jím značného úspěchu. Ačkoli podal jen několik úryvků svých prací, ozvalo se tehdy více pochvalných hlasů o něm v rozličných časopisech pařížských, než v Petrohradě napsáno bylo o všech jeho skladbách dohromady. Nejlepší úsudek o Glinkovi podal H. Berlioz v „*Journal des Débats*.“ Píše tam mezi jiným: „Glinka vládne znamenitou původností melodie: dar tento jest velmi vzácný; vládne-li ale skladatel kromě toho znamenitou harmonií a překrásnou instrumentací, smělou i barvitou, má právo zaujmouti místo v řadě nejlepších skladatelů své doby. A takovým je skladatel Ruslana.“ — Mezi tím psali mu též přátelé jeho z Petrohradu o triumfech, které tam slaví jeho hudba ve vlašské opěře; že tam vlaští zpěváci na každém téměř koncertě zpívají trio „*Ně tomí, rodimý*,“ že arie z Ruslana: „*Ratmire můj*“ na jednom koncertě u přítomnosti círovny a dvoru nesmírné nadšení vzbudila a opakována býti musila, že dva kupci dvojnásobnou cenu za vstupenku podávali, prosíce, aby je pustili do sálu, by slyšeli zamilovanou svou písničku z Ruslana a j.

Pro všechny úspěchy v Paříži nezapomněl však Glinka

na počátku revoluce tak zámožný, později ale vyčerpán nutnými obětmi času, zchudl úplně. Avšak pro to pro vše stála jeho pohostinská tabule vždy ještě k službám Rougeta de Lisle.

Jednoho dne když už v domě baronově ničeho nezbylo než komisní chleb a několik řízků šunky, pohledl Dietrich s kormutlivou veselostí na Rougeta.

„Zásoby nám docházejí,“ pravil, „ale nic nedělá! Mám ještě poslední lahev Rýnského ve sklepě. Přineste ji a pijme na zdar svobody a vlasti. Strassburk bude slavit brzy vlasteneckou slavnost; nuže čerpejte z těchto posledních kapek nějakou vlasteneckou píseň, která by duši lidu opojila.“ —

Mladé dámy sprovázely slova ta potleskem, přinesly víno a naplnily sklenice barona Dietricha i mladého důstojníka, až láhev úplně vyprázdnily. Bylo už pozdě a noc studená. Rouget de Lisle stal se snivým, srdce jeho tepalo, v hlavě jeho to vířilo. I navrátil se vrávoraje do svého osamělého pokoje. Zde skládal tápaje po klávesnici brzy melodie dříve než slova, brzy slova dříve než melodie a spojil je tak vřele ve své paměti, že nevěděl, co dříve povstalo, zdaž melodie aneb slova. Zpívalť vše, ale nenapsal ničeho. —

Překonán jsa touto velebnou inspirací usnul maje hlavu

na své Španělsko, a jakmile dovolení k tomu od matky obdržel (strachoval se dříve tehdejších nepokojů ve Španělsku), vypravil se tam na cestu. Zde prožil Glinka 2 leta, od polovice 1845 do 1847, a jak ze psaní jeho k matce vysvítá, pokládal tato dvě leta za nejpříjemnější svého života, „Jemí ve Španělech tak dobře,“ píše, „že se mi zdá, jako bych se tu byl narodil.“ Připojuje k tomu, že se mu zdají míti Španělé a Španělsko mnoho společného a příbuzného z Rusy a Rusí. Hlavní snaha Glinkova po čas dvouletého pobytu v té zemi obrácena byla k tomu, aby vnikl v ducha národní španělské hudby. Nepodařilo se mu to bez obtíží; pokročilá civilisace byla již i zde se starodávnými národními mravy též národní ráz z hudby setřela. Sbíral melodie národní z úst lidu venkovského (obzvláště v jihu, kde původní jich ráz více se zachovával), naslouchal zpěvům cikánů, doprovázeným tancem, vyhledával proslulých zpěváků národních písní.

V tom ohledu mu nejvíce prospěla mladá jedna Andalusanka jmenem Lola, od níž se učil španělskému zpěvu a jeden sprostý zapal (mezkář), který mu zpíval rozličné písně národní, z nichž se mu nejvíce zalíbily dvě seguidilly z Manchy (seguidillas Manchegas) poslouživši mu později při druhé španělské ouvertuře. Učil se také národním tancům, protože jsou ve Španělsku hudba a tanec nerozlučné.

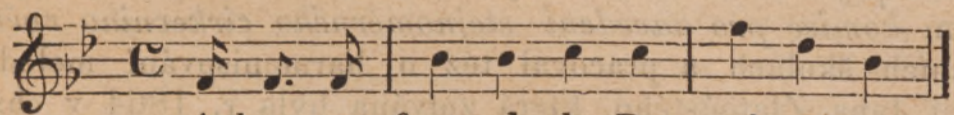
Vlastní dílo vytvořil ve Španělsku jen jedno: „Arragónskou Jotu“ (španělský národní tanec) čili „Capriccio brillante,“ jak ji též jmenoval. Tu vyrostl z nápěvu tanečního celý velkolepý fantastický strom, v jehož divných tvarech i půvab španělské národnosti i všechna krása Glinkovy fantasmie spolu se zobrazily. Zamýšlel se skladbou tou před španělským obecenstvem vystoupiti: však nedošlo k tomu. Toliko trio „Ně tomi rodimý“ zpíváno na dvorním koncertě v Madridu.

R. 1847 v červenci vrátil se Glinka na Rus za přáním své chřadnoucí matky, která ho ještě před smrtí svou uvi-

o nástrej opřenou a probudil se teprv ráno. Co byl v noci zpíval, na to se mohl jen jako ve snu upamatovati. Sepsal slova a podložil je pod noty donesl to k baronu Dietrichu.

Manželka vlasteneckého měšťanosty nebyla ještě vzhůru. Dietrich vzbudiv ji pozval k sobě několik přátel, kteří jako on pro hudbu blouznili a byli s to skladbu Rougetovu provésti. Jedna z mladých dívek je doprovázela.

Rouget zpíval:

Při první sloce zbledli posluchači, při druhé slzeli. — Při posledních slokách propuklo nadšení a zanícení. Tak povstala píseň vlastenecká, a ach brzy měla být písní hrůzy.

Nešťastný Dietrich skončil několik měsíců na to na popravišti při těchž tónech, které vypučely ze srdce jeho přítele a jež byla manželka jeho zpívala.

Nová píseň, která byla několik dní na to v Strassburku veřejně provedena, rozšířila se bleskurychle. Marseillští foederalisté rozšířili ji r. 1792 v Paříži a pak ve Francii

děti chtěla. Doprovázela ho mladý Španěl, don Pedro Fernandes, který se byl stal důvěrným jeho přítelem.

Přebýváje s matkou svou ve Smolensku složil několik znamenitých kusů: „Souvenir d'une Mazurka“ a „Barcarole,“ jež obě později pod jménem „Fozdrav otčině“ zahrnul, variaci na škotký nápěv, romanci: „Miločka“ a „Ty záhy na mne zapomeneš.“ R. 1847 odejel se sestrou svou Ludmilou, která mu byla velmi přichylná, do Varšavy. Zde složil směs ze čtyř španělských melodií, pod názvem „Recuerdos de Castilla“ (Zpomínky na Kastilii) pro orchestr knížete Varšavského, který byl v pořádek uvedl. Za krátko na to objevila se ve Varšavě cholera; z ostražitosti zdržoval se Glinka nejvíce doma a pracoval. Z té doby pochází několik výtečných skladeb: „Zaslechnu-li tvůj hlas“ (slova Lermontova), „Čiše na zdraví“ Puškina, „Markétka“ z Goethova Fausta, přeloženého Huberem, a přede vším slavná „Komarinská“, národní to scherzo, v němžto genialnost, obleknuvši se v přístupné všem národní formy, uchvátíla neodolatelnou silou každou duši ruskou.

Tyto práce možno nazvati výsledkem španělské pouti; po ní pro něho opět nastoupila doba světlého, umělecky plodného rozpoložení ducha. Nelze pochybovati, že v Glinkovi uzrávaly síly k vytvoření třetího velikého díla, které by snad bylo ještě o tolik bývalo dokonalejším, oč romance Marketky: Ty záhy na mne zapomeneš, K ní, Zaslechnu-li tvůj hlas stojí výše nejlepších romancí předruslanské doby. A přece nesložil to veliké dílo, jehož prvé akkordy bral v romancích svých posledních: nikdy více nevznesl křídla svá k dřívějšímu letu. Toho vinu nesly dílem nemoc a leta, která počínala více a více tížiti bedra jeho, dílem společnost, v níž se pohyboval; staří jeho druhové a ctitelé poznenáhla vymřeli a mladé pokolení nemohlo mu je nahraditi. Nejvíce však působila hluboko raněná jeho hrdost, z dob, kdy nejlepší jeho dílo „Ruslan“ tak nedůstojně bylo přijato.

(Pokračování.)

zpívající ji na svém pochodu. A proto také jmenuje se *Marseillaisa*.

Stará matka Rougetova, royalistka, zhrozila se zvuků syna svého a psala mu mimo jiné: „Co je to za revoluční píseň, kterou zpívá tlupa loupežníků na svém pochodu skrze Francii, a v níž mísí se jméno naše?“

Rouget sám slyšel ji, byv co federalista proskribován, s hrůzou, jakožto hrozbu smrti, když utíkal roklemi jur-skými.

„Jak se jmenuje tato píseň?“ tazal se svého průvodčího.

„*Marseillaisa*“ odvětil rolník.

Tak se dozvěděl jména svého vlastního díla. Byl pronásledován tímž nadšením, jež byl sám zasel. Jen s tíží uklouzl smrti.

Účinek tohoto válečného zpěvu byl v obou velkých francouzských revolucích tak ohromný, že Klopstock mluvě v Hamburku se skladatelem pravil: „Vaší písní přišlo více než 50000 statných Němců o život.“

Rouget de Lisle složil mimo to znamenitou píseň „Chant de Vengeances,“ která se r. 1798 ve velkém operním divadle v Paříži provozovala a zášť proti Angličanům vzbuditi měla.

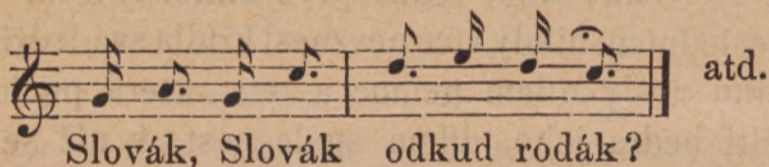
Úvahy.

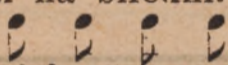
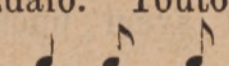
Slovenské Štvorspevy pre mužský sbor, usporiadal a vydal J. L. Bella.

Sbory ty jsou dílem *původní skladby* pp. Belly, Kada- vého a Krčmeryho a dílem *národní písně* pro 4 hlasy uspo- řádané, a jak z krátké předmluvy skladatele vysvítá, bylo p. Bellovi možno čtverozpěvy ty jen velkodušnou podporou ka- tolického duchovenstva vydati a zároveň slovenským i slo- vanským zpěváckým spolkům předvésti. O sborech těchto, jichž se ve dvou sešitech 25 nachází, nelze nám se do po- drobna zmíniti; podotýkáme ale, že posoudivše je ze všech možných stránek jsme shledali, že jsou velmi pěkné a roz- manité.

Melodie jejich jest jednoduchá, krásná a naskrz slovan- skému duchu svědčící, harmonie vkusná a nenucená; slovem jest vidno, že skladatel s melodií již zároveň harmonii po- citoval.

Vedení hlasů je tak korektní, že vyslovuje každý jedno- tlivý hlas něco srozumitelného, přestupování hlasů jeví se vždy jen tam, kde toho nutnost vyžadovala; rozložení jejich je velmi souměrné a není při tom zapomenuto na akustický zákon, tak že budou tyto čtverozpěvy nejen pěkně, ale i vel- mi zřetelně se vyjímati, čehož tak častokráte při mužských sborech postrádáme. Ze všeho viděti, že vyniká pan Bella nejen vytříbeným vkusem co skladatel, ale i uvědomělostí a zběhlostí co harmonisator a že jest sám i dobrý autokritik. Některé z písní těchto nás zajímaly velice *svou rytmickou zvláštností*, kterou ve vokální hudbě tak snadno nenachá- zíme, jako jest začátek písně:

Zde se skladatel nemohl již trefněji volaje se tázati, aneb se tázaje zvolati, než jak to učinil. Že ku zvýšení vý- razu zde mimo vystupování melodie hlavně *rytmus* příčinu zaval, leží na bíledni. Ponechme v prvním taktu zatím tento rytmus a shledáme hned, jak by lyricky a nedramaticky toto zvolání vypadalo. Touto rytmisací a dodatkem rytmickým, jako jest: při zakon- čování liší se písně tyto od *českých národních*.

Podavše ze sbírky té na ukázkou „Zvon“ od Lev. Belly dodáváme konečně, že i ostatní sbory jsou velmi snadné a krátké, hodící se výborně našim zpěváckým spolkům, jimž je i za tou příčinou doporučujeme, že v nich naleznou někte- ré zvláštnosti a provozováním jejich vzájemnost slovanskou v skutek uvedou. x.

Dopisy.

Z Milána. (Nové opery. — Mše od Rossiniho. — Divadlo Bellini a Che- rubini. — Primadonna Žižka. — Časopis Rossini zašel. — Sestry Marchisio. — Tamberlík.)

Nová opera „*Caterina Howard*“ od maes. Vezzosiho, která se tyto dny v Catanii provozovala, potkala se s příznivým vý- sledkem; avšak skladatel musel při druhém představení operu svou značně zkrátit, aby nebyla dlouhochvilnou. Největší po- chvalu obdržely slč. D'Este, Patierno a Cottone. Nejlepší čísla opery té jsou dvě duetta v 2. aktu a romance; tenorová arie a duetto v 3. aktu; arie, modlitba, duetto a terzetto v 3. aktu. Ty které skladby vynikají značnou cenou; avšak jsou pro pěvce nesnadné unavující jej. Opera ta vyžaduje velkých sborů a velkého orchestru. — Dne 12. dubna započaly na Neapolském

divadle San Carlo orchestrální zkoušky k nové operě: *Alba d'oro* od maestra Battisty, která se dne 22. dubna poprvé pro- vozovala. — Maestro Melesio Morales má prý pohotově dvě nové opery a sice: *Carlo Magno* a *Gino Corsini*. Tak alespoň vypravuje jistý pařížský časopis; avšak to jisto je, že týž skla- datel pracuje o nové operě „*Cristoforo Colombo*.“ Dále se praví, že maestro Petrello, Gomez a Marchetti požádali básníka D'Ormeville, aby každému z nich napsal nové libretto k operě. Filippo Marchetti stal se svou nejnovější operou „*Ruy Blas*“ velmi oblíbený; Časopis „*Mondo aristicio*“ přinesl nedávno po- dobiznu tohoto skladatele, jenž si už svou operou: „*Romeo a Giulietta*“ dobyt krásné pověsti. Jak se dovidám propustil im- pressario Ulmann pěveckou společnost, která měla v Itálii pro- vozovati pověstnou slavnostní mši od Rossiniho. Není-li pak to slavnostné — fiasko. Zde v Miláně byla provedena dne 23. dubna za spolupůsobení slč. Benzy. V Římě, kde se mše ta také provozovala, nesměla se dávat pod názvem „*Mše*“, nýbrž „*Poslední pozůstalé posvátné dílo Gioachma Rossiniho*.“ A čá- stě *Kyrie, Domine Deus, Qui tollis, Crucifixus* nesměly být těmito názvy oznámeny, nýbrž jmenem sbor, duetto, terzetto atd. Co nevidět bude se ta která mše také v Madridu v diva- dle národním provozovati. Hlavní pěvci, kteří se v ní zúčastní, jsou signora Lagrua, Tamberlík, Gassier atd. Taktéž v Petro- hradě dávaly se v jistém koncertě některé částě této mše. Jak Vám bezpochyby z politických novin bude už známo, lehlo divadlo „*Bellini*“ v Neapoli dne 17. dubna popelem; zůstaly toliko postranné zdi. Budova byla pojištěna na 66.000 lir. u pojišťovací společnosti v Benátkách. Mluvě o divadle, musím se též zmíniti, že divadlo „*Pagliano*“ ve Florenci je opět vystave- no; avšak nyní se nejmenuje „*Pagliano*“ nýbrž divadlo „*Cherubini*.“ Majitel divadla chtěl ho nejprv pokřtít jmenem „*Verdi*“ avšak skladatel „*Trovatore*“ toho nedovolil. Z Florence se do- vídám, že tam dávala koncert primadonna, která se honosí slav- ným jménem *Žižka*. Že to as nebude Italiánka nemusím ani doložiti. Boloňský hudební a divadelní časopis „*Il Gioachmo Rossini*“ přestal vycházeti. Sestry Marchisiovy, které nyní v Seville (v Španělich) slaví triumfy, nemohou letos přijeti k po- hostinským hrám na českém jevišti v Praze, poněvadž už jsou zadány. Největší sensaci zbudily obě sestry v operě „*Saffo*“, kdež přednosem duetta (v 2. aktu) takého nadšení zbudily, že je musely na všestranné přání opakovati. Rovněž takého nad- šení zbuduje Dalmatínek Tamberlík ve Valladolidu (ve Španě- lich) jmenovitě co *Trovatore*. — e.

Z Petrohradu. (Promberger.)

Dne 11. dubna dával zde Němec Promberger koncert, který končil zvláštním způsobem. Jedno číslo, které se vy- nechalo, nahrazeno bylo *německou deklamací*, proti níž však obecenstvo ruské bouřlivě demonstrovalo. Sykot trval tak dlouho, že se už více koncert odbývat nemohl.

Z Moskvy. (Kníže Odojevský.)

K stručnému životopisnému náčrtku Odojevského, jenž v minulém čísle byl podán, dlužno dodati, že jeho novelly „*Ru- ské noci*“ náležejí k nejlepším toho druhu v ruské literatuře. On zastupuje živel fantastický v novelle. Odojevský byl též členem *komise pro zavedení stejnoměrného církevního zpěvu* v národních školách a pracoval též o harmonisování melodie k liturgii Jana Zlatoústého, která zpívána byla r. 1864 v chrámě sv. Jiřího pak také na sjezdu slovanském. On uveřejnil rozlič- né spisy o hudbě a pozůstavil po sobě krásnou na hudební ru- kopisy bohatou knihovnu. Odojevský narodil se r. 1803 a po- jal za manželku Olgu Štěpanovnu, dceru tajného rady Lan- ského. Podobizna jeho vyšla v Ill. Ztg. v Lipsku.

Ze Lvova. (Nová polská operetta.)

Pan J. T. Guniewicz, známý skladatel polský, složil novou operettu pod názvem „*Đábel v Karpatech*“, která se chystá k provozování na zdejším divadle. Hudba její zakládá se na o- snově národních písní ruských.

Z Olomúce. (Bellův „*Tu es Petrus*“.)

„*Tu es Petrus*“ jest název nejnovější komposice známého

skladatele důst. p. Lev. Belly, ku oslavě kněžských druhotin sv. Otce Pia IX. složené a bohosloveckému zpěv. spolku Olom. „Ohlasu“ věnované. Velezdařilý dvojsbor tento, o němžto se velmi chvalně vyslovil redaktor hudebného časopisu „Caecilia“ a proslulý skladatel v Lucemburku p. Jindřich Oberhoffer, byl příležitě jubilejné slavnosti, k níž složen jest, dvakráte provozován. V předvečer slavnosti zapěli jej bohoslovci v seminární kapli; u každého sboru stálo asi 20 zpěváků. Přednáška byla vesměs dobrá. Po druhé byl tentýž zpěv přednesen v den slavnosti samé v metrop. chrámu Páně při slavné mši sv., již sloužil sám nejdůst. kníže arcibiskup. Ku každému sboru choralistů přidalo se 8 bohoslovců, tak že asi 30 samých cvičených zpěváků za řízení kapelníka Fr. Trouсила z dvojitého kůru zahřímalo ve dvojsboru: „Tu es Petrus“! Účinek byl — dle výroku znaleců — uchvacující. „Tu es Petrus“ vyjde co nevidět nákladem „Ohlasu.“ Upozorňujeme naše slav. zpěv. spolky na tuto novou skladbu — jakož i na dřívější skladbu „To den“ od tohotéž skladatele nákladem „Ohlasu,“ vydanou o kteréžto poslední toužebně kritiku „Daliborem“ připověděnou co den očekáváme.

Ze Solnohradu. (Jelínek a Sitt.)

Zdejší hudební jednota „Mozarteum“ uspořádala letošního roku ve spolek s jednotou „Dommusikverein“ večerní zábavy pro komorní hudbu, v níž se zúčastnili následující umělci Caspar, Deisböck, Hartmann, Jahn, Kepler, Kuběna, Dr. Stiegler a Walter a vaši krajané p. *Jelínek* a *Sitt* kteří jsouce zde koncertními mistry velmi blahodárně působí a výtečnou hrou a promyšleným přednosem vynikají. O tom jsem se přesvědčil v sonettu od Spohra, v němž oba působili. V koncertě jejich svrchujmenované jednoty dne 20. dubna uspořádaly, provedena byla *poprvé* velmi zajímavá *koncertantní symfonie* (trojnásobný koncert) od W. Amad. Mozarta. První sadu této symfonie pro housle, violu a cello s orchestrem, kterou Dr. Otto Bach dle rukopisného Mozartova náčrtku provedl, instrumentoval a trojhlasou kadencí opatřil, přednesli koncertní mistři *Sitt*, *Blan* a *Caspar*, učitel na Mozarteum jakož i spolková kapella s náležitým výrazem a nuancemi. Jak doslychám odebere se koncertní mistr *Sitt* na prázdniny do svého rodiště *Prahy*.

Z Vršce v Banátě dne 23. dubna (Beseda).

Poslední beseda byla zvláště proto velmi zajímavá, že v ní účinkoval p. *Martin Nováček*, ředitel kůru v Bílé Církvi, a p. *Brunert*. O dokonalé hře na housle p. *Nováčka* můžeme se velmi stručně vyjádřit, hrál výborně vyznačiv se svým cituplným a hluboce promyšleným přednosem. Pan *Brunert* osvědčil se obratnou hrou na piano co salonní pianista a přednášel mimo piecu od Chopina též s p. *Hlaváčem* Webrovo elektrisující „Vybídnutí k tanci“ pro dvě piana se skvělým výsledkem. Velké obliby došlo provedení *hymny k sv. Cecilii* od Gounoda, kterým se p. *Nováček* (housle), *Brunert* (piano) a *Hlaváč* (harmonium) vyznamenali. Všichni tři došli velké pochvaly a byli hlučně voláni. Bělocírkevský zpěv. spolek přednesl sbor „Vojvodina“ od *Maksimoviče* a byl hlučnou pochvalou odměněn. Zdejší spolek zapěl sbor od *Jenka* a s bělocírkevským srbské písně, začož se mu bouřlivé pochvaly dostalo. =

Z Libně. (Dějiny zpěv. spol. „Věnceslav.“) (Pokračování.)

Dne 1. března započato se cvičením. Shromážděných uvítal p. Čapek vzletnou řečí, načož vznešený účel spolku naznačiv, členů k vytrvalé pilnosti a horlivosti vybízel. Spůsob cvičení p. Č. byl zajímavý, snadno pochopitelný a úspěchy tak značné, že soukr. spolek náš již dne 26. t. m. byl s to při slav. z mrtvých vstání Páně v průvodu činně se zúčastniti. Jelikož zpěv a hudba kostelní v těch dobách u nás velice sklesly, uznal spolek za důstojné k oslavení všech větších slavností dle možnosti přispívati, což také skutečně učinil dne 5., 22. a 29. května t. r. — Dne 12. června v předvečer jmenovin obec. starosty p. *Ant. Kubeše* uspořádán mu ku počtě slavnostní průvod s lampiony a zastaveníčko. Mezi jinými sbory zpívána byla u příležitosti této i skladba p. Čapkova na slova p. *Z.* složená a oslavenci věnována. Dne 12. července dostalo se spolku vys. povolení a dne 3. srpna na návrh p. *Zemana* ob-

držel jméno „Věnceslav“ a darem dvanáctero sborů od p. *Tom. Ronka* tehdaž učitele ve Vršovicích. Ku konci měsíce září usnešeno odbývati vždy slavnostním způsobem ukončení správního roku. Za tím účelem konána v Libni dne 28. září o 10. hod. mše sv., při kteréž „Věnceslav“ *Horákovu* vokální mši přednesl; načož veškeří členové sešli se do školy, kdež po schválení dosavadní zprávy spolku dle stanov předsevzata a vykonána byla volba výboru pro r. 1865. Za starostu zvolen p. *M. Stejskal*, jeho náměstkem stal se p. *Jos. Pulchart*, ředitelem p. *Em. Čapek*, jednatelem p. *F. A. Zeman*, pokladníkem p. *Jos. Voctář*, listovním p. *V. Písek* a obřadníkem p. *K. Kalous*. — Výkonných údů bylo 25. Věren zásadě účinkoval „Věnceslav“ i v správ. roce 1865 při církevních slavnostech a sice: dne 17. října, 16. listopadu, 25. prosince, 12. února (1866), 15. a 16. dubna, 4., 15. a 18. června a 24. září, kterýžto den konána byla v Libni slavnost svěcení praporu živnostenského spolku spojených obcí: *Libeň*, *Vysočany*, *Prosek*, *Dáblice*, *Chabry*, *Čimice*, *Kobyliš*. Mimo to uspořádány byly průvody s lampiony a zastaveníčka: Ku počtě starosty spolku pana *M. Stejskala* v předvečer jeho jmenovin (dne 10. list.), opětně zvolenému obec. starostovi panu *A. Kubešovi* dne 16. list. a v předvečer jeho jmenovin (dne 12. června) a choti starosty *Věnceslava* pí. *M. Stejskalové* (dne 9. září), při kteréž příležitosti spanilomyslná paní tato na prapor spolkový štědrým darem (50 zl.) přispěti slíbila. Dne 12. list. uspořádán spolkem první „Věneček“ v hostinci p. *F. Vyšohlída*, kterážto zábava za přítomnosti téměř veškerých členů obec. zastupitelstva a četného obecnstva odbývána, utěšeně se zdařila. Dne 25. prosince v den jmenovin ředitele svého p. *Em. Čapka* podány mu za jeho zásluhy, jichž si svou obětavostí a horlivostí o spolek byl získal, zvláštní deputací: *stříbrem kovaná taktovka* a blahopřání veškerých členů *Věnceslava*. Dne 10. ledna (1865) byly spol. stanovy velesl. c. k. náměstnictvím stvrzeny, načož dne 21. února odbývána první pěvecká, hudební a deklamatorní beseda, při níž všecka čísla programu domácími silami u přítomnosti mnoha hostí správně provedena, milé zábavy poskytovala. Dne 20. srpna zastoupen byl „Věnceslav“ při velkolepé národní slavnosti, kteráž za příčinou svěcení praporu zpěv. spol. „*Moravan*“ v *Kroměříži* se odbývala, třemi členy; byli to pp. *E. Čapek*, *R. Pulchart* a *M. Stejskal*. Správní r. 1865 ukončen byl dne 24. září pěveckou, hudební a deklamatorní „*Besedou*“ v hostinci p. *F. Deutsche*, kteréž se valné množství obecnstva zúčastnilo. Sbory (mezi nimiž i jedna pěkná skladba p. Čapkova), byly spolkem dobře nastudovány a správně předneseny, k skvělému výsledku hudební části přispěli pp. *Em. Čapek*, hudebník výtečných schopností *Fr. Deutsch*, *J. Dünnebie* a slč. *F. Stejskalova*. Pěknými deklamacemi rozveselili přítomných *A. Adamcova* a *F. Veselá*. — V témž roce zakoupena i skříň na archiv spolkový za 12 zl. a dvě pečetě za 5 zl. — Výkonných členů bylo 26, přispívajících 6 a zakládajících 2. Volba výboru pro rok 1866 vykonána dne 1. října; zvoleni byli pp. *M. Stejskal*, *Jos. Voctář*, *Em. Čapek*, *Frant. Zeman*, *Ant. Hausmann*, *K. Kalous* a *J. Chlostik*. Od této doby až do dne 1. července (kde pro nastalé poměry válečné spolek v činnosti ustál) zpíval *Věnceslav* při církevních slavnostech dne 16. a 20. října, 25. prosince (nešpory), 4. a 31. března, 20. května a při pohřbu † *Ant. Kubeše*, obecního starosty a zakládajícího úda svého dne 15. června. Předvečer udělení cí. diplomu (dne 19. října), kde všecka skoro čelnější okna v obci zdejší byla slavnostně osvětlena a mnohé domy významnými transparenty ozdobeny, oslavil i zpěv. spolek slav. průvodem s lampiony a s hudbou a zapěním několika vlastenských sborů. Dne 31. října usnesl se spolek na tom, přesídliti do příhodné místnosti, již mu byl p. *Fr. Deutsch* v hostinci svém laskavě propůjčil. Starostovi svému ku jmeninám neopomenul *Věnceslav* dne 10. list. opět slavnostní průvod a zastaveníčko uspořádati. Při zvaní ku zábavě na den 22. listopadu ustanovené, podniknuta i sbírka na zřízení spolkového praporu, kteráž zhruba 189 zl. vynesla; zábava tato ve vkusně dekorované místnosti p. *Vyšohlída* odbývána, zdařila se výtečně. Jelikož se vzdal dosavadní ředitel p. *Em. Čapek* v měsíci tomto činnosti ve spolku, zvolen v mi-

mořádné schůzi dne 19. pros. za ředitele místní učitel p. J. Dünnebier, a „Věnceslav“ přestěhoval se opět do školy. — Dne 14. ledna obdržel spolek ocelový kadlub na odznaky a 30 již hotových, majících podobu věnečku z lípového listí, v jehož středu V. se nachází, stříbrných odznaků za 32 zl. „Beseda“ dne 7. února v host. p. Vyšohlída uspořádaná zdařila se opět zvláště za přispění některých sil z Prahy nad vše očekávání. Dne 4. října zvolen za obec. starostu p. M. Stejskal, jemuž ku počtě velkolepý průvod zpěváckým spolkem byl uspořádán. Dne 7. října po slav. mši sv. sešli se členové Věnceslava do školy, kdež po schválení jednatelské zprávy volba výboru pro r. 1867 byla předsevzata. Výsledek volby byl tentýž jako v roce minulém, jen místo ředitele bylo p. J. Dünnebierovi i na dále svěřeno. Výkonných úřadů bylo 26, přispívajících 22, zakládající 2.

(Dokončení.)

Kronika zpěváckých spolků.

* *Rychnovský zpěvácký spolek přijal jméno „Kolovrat“, jméno to nejušlechtilejšího šlechtice a mecenáše českého, Hanuše hraběte z Kolovrat-Krakovských v Březnicích.*

* *Zpěvácký spolek „Beseda“ odbýval dne 22. dubna v místnostech měšťanské besedy valnou hromadu za hojného účastenství členů a předsednictví p. Dra. Klaudyho. V nepřítomnosti zároveň vystupujícího tajemníka přednesl stručně sám p. starosta jednatelovu zprávu o potěšitelné činnosti jednoty a jmění spolkovém. Aby se vyhovělo všem nastalým potřebám spolku již proto, že Beseda v lůně umělecké Prahy hodlá zaříditi co do samostatnosti postrádaný sbor smíšených hlasů po boku svém, zvolena byla komise 3 členů (p. dr. Kučery, řed. Ferd. Hellera a Nováka) pro uspořádání a změnu stanov spolkových. Spolek se ustanovil na tom, že požádá p. hraběte ze Schönbornů ml., aby přijal volbu protěktora jednoty. Výsledek volby nového výboru je následující: Za starostu zvolen opět dr. Klaudy — za náměstka dr. Kučera — za ředitele Ferd. Heller — za místoředitele Průcha — tajemníka Jind. Böhm — pokladníka Wiedemann — pořadatele Liška — archiváře Ševčík — revisory účtů Pössner a Mastný — ostatní členy výboru: Novák, Uggé, Bláha.*

* *Zpěvácký spolek „Lumín“ na Malé Straně uspořádal dne 22. dubna t. r. svému předsedovi panu Vojtěchu Kreslovi zastaveničko s lampiony, při němž zapěl řízením svého ředitele pana Josefa Drahorada dvě zastavenička a kadrylu z ruských písní od Nápravníka. Po druhém sboru měl jeden člen spolku k panu předsedovi velmi dojemnou řeč, při níž mu provolal třikrát „Na zdar!“ Pan předseda poděkovav se slíbil, že spolek bude seč jeho síly podporovati.*

* *Smichovský jarý zpěv. spolek „Lukes“ odbýval ve středu dne 28. dubna v místnostech měšť. besedy koncert, jehož výsledek všim právem se skvělým nazývati může; neboť veškerá čísla byla obezřelým řízením p. J. Bergmanna nejen zdařile ale i s takým zápalem provedena, že se téměř všechna (vyjma sbor Jarní od J. Krejčího a na Moravě od Dra Javůrka) opětovati musela. V koncertě účinkovaly 4 mladistvé a nadějně síly pěvecké a sice slč. Char. Spannerova, Kat. Staudingrova, p. Vávra a p. Ant. Mašek. Slč. Spannerova přednesla arii Aninky z Čarostřelce a přidala byvší bouřlivým potleskem odměněna roztomilou Kavánovou píseň „Juk“, která se velice líbila. Slč. Staudingrova, altistka to se zvucným a příjemným hlasem, vyznačila se pěkným přednosem písně „Touha“ od A. Winttra tak, že hlučný potlesk nepřestal, dokud nezapěla ještě jednu skladbu; byla to arie Azuceny z Troubadouru. Rovněž tak jako tyto pěvkyně líbil se p. Vávra, jenž zapěl Abtovu píseň „Dobrou noc“ a na všestranné přání ještě národní píseň „Otče, otče náš“ přidal. Pan Vávra, žák p. J. Lukeše má tenor*

velmi sympatetický, barvitosti Veckova hlasu, jenž je už nyní značně vystříben a jemuž pěknou budoucnost věštíme. Pan Ant. Mašek, chvalně známý cellista přednesl velmi cituplně romanci od J. Veita a s velkou bravourou fantasií na motivy z Normy. Jsa bouřlivě volán přidal ještě Ave Maria od Schuberta pro cello a dokázal, že se nemusí co do přednostu kantileny báti žádného soupeře. Dva něžné a půvabné čtvero zpěvy od K. Bendla pro sopran, alt, tenor, bass, které sl. Spannerova, Staudingrova, p. Vávra a Kučera precísně zapěli, došly velké pochvaly. Pan Jan L. Lukes, čestný člen spolku zúčastnil se ochotně ve sboru, čímž provedení nabylo ještě větší vřelosti. Jan Bergmann získal si nejen obratným řízením sborů, ale i vkusným doprovázením p. Maška na piano nemalou zásluhu. Pan Paukner doprovázel obě pěvkyně a p. Vávru na pianu velmi dobře.

* *Zpěvácký spolek „Šebor“ v Novém Kníně byl založen dne 3. května 1868. Prozatímní výbor byl tento: Čeněk Kinský, učitel co proz. předseda; — Josef Seifert, účetní; — Antonín Holoubek, sládek; — Emanuel Eška, ml. učitel; — Jan Loh, hodinář. Dnem 20. prosince 1868 učiněn počátek sbírky na prapor a lze nám doufati, že sbírka tato brzo vzroste. Dne 17. února byly stanovy potvrzeny, a dne 7. března odbývána první valná kromada. Za ochrance spolku jednohlasně zvolen veledúst. p. farář P. Josef Cerha, pan Karel Šebor čestným členem, Antonín Holoubek, předseda. Jan Tobiaš, místopředseda a pokladník, Čeněk Kinský, ředitel. Kašpar Pečený, místoředitel, Emanuel Eška, jednatel. Spolek čítá úřadů: čestných 1, přispívajících 20, výkonných 19, úhrnem 40. Dne 18. března 1869 přinesl spolek svému ochranci zastaveničko ze 4 sborů a hodlá dne 6. června 1869 věneček pro své údy uspořádati. Program a celou zprávu později podám.*

* *Sadský zpěvácký spolek „Ohlas“ zúčastnil se dne 23. dubna l. r. velmi četně pohřebních obřadů zesnulé pí. J. Hevertové, choti prvního učitele tamnější hl. školy p. Em. Heverta, a osvědčil pravý bratrský soucit, který příkladu hodným mnohému spolku býti může. Při vykrojení mrtvoly zapěl nadzmiňovaný spolek řízením p. ředitele P. Waltera dojemnou pohřební píseň od Horáka a při průvodu „miserere“, jakož i druhého dne Lablerovo requiem s chvalnou precísností provedl. „Sláva“ jemu!*

* *„Vlastislav“ v Heřmanově Městci uspořádal ochotným spoluúčinkováním sl. Marie Horákové, p. Horálka z Chrudimi a ženské pěvecké jednoty „Cecilie“ v Heřmanově Městci v neděli dne 25. dubna 1869 v sále „u bílého beránka“ koncert. Program: „Vlasti“, slova od J. Vlka, velký mužský sbor od A. B. Tovačovského; před. zpěv. sp. „Vlastislav.“ — Overtura k operě „Vilém Tell“ od Rossiniho; předn. na piano p. Horálek. — „Ženský sbor“ od J. Šrůtka; předn. pěv. jednota „Cecilie.“ — „Dobrou noc,“ píseň pro sopran od Kückena; zpívá sl. Marie Horáková. — Solový sbor od Hynka Vojáčka; před. členové výboru „Vlastislava.“ — „Aj, čo by bola drobná jate-linka,“ píseň pro sopran od Pivody; zpívá sl. Horáková. — „Žabí kantáta,“ žertovný mužský sbor od Henniga; k vícestranné žádosti provede zpěv. spolek „Vlastislav.“ — Arie z opery „Nocleh v Granadě“ od Kreutzra; zpívá sl. Horáková. Po koncertě následovala taneční zábava, při níž nově zřízený orchestr kapelníka p. Karla Kejklička účinkoval.*

* *Přeštický zpěv. spolek „Skála“ uspořádal v neděli dne 25. t. m. v místnostech u „císaře rakouského“ řádnou produkci, jejížto program byl následující: 1. Proslov. 2. Vše jen ku chvále, sbor od Jelena. 3. Arie ze zpěvohry: Nocleh v Granadě, od Kreutzer-a. 4. Potpourri z Nabuchodonozora, čtvero ruční skladba pro piano. 5. Husitská, sbor od Liszta. 6. Deklamace: Obrana krásného pohlaví, od Rubeše. 7. Duetto z opery: Li-bušin snátek, od Škroupa. 8. Láska, dvojsbor od Zöllnera. 9. Valčíkové rondo, pro jeden hlas s pianem od Gumberta. 10. Deklamace: Kdo s koho. 11. Zastaveničko od Bradského, píseň solová. 12. Čtverylka, čtvero ruční skladba pro piano od Labického. 13. Cestování, sbor od Vašáka.*

* *Stanovy pěv. spolku „Kosíř“ v Čechách, městečku to na Moravě, došly vys. potvrzení.*

Zprávy.

* **České divadlo.** 18. dubna: „Vilém Tell“; — „Lazzaroni Neapolští“, komická operetka v jednom jednání od M. Maxe, překladem J. Böhma. Hudba od Jana Zajíce (poprvé); — 22. dubna: „Car a tesař“, komická zpěvohra ve 3 jednáních. přeložená od J. Pečírky. Hudba od Lortzinga (nově studováno); 25. dubna „Car a tesař“; — 27. dubna „Rigoletto.“ — Zajícovi „Lazzaroni Neapolští“ nejsou podle toho, aby nás se směrem Offenbachovým třeba jen poněkud smířili; i tenkrát, když se postavíme na stanovisko pověstného Pařížana a nade vším pravým dramatickým uměním velký kříž uděláme, i tenkrát nás nebudou moci jinak, než částečně a relativně uspokojiti. Maxův text jest velmi povrchní a velmi nedokonalá práce, v níž se episodní živly příliš do popředí derou a tak vlastní děj utiskují. Zajícova hudba jest sice o něco — ale ne o mnoho lepší; většina čísel trpí ale frázovitou bezvýznamností a šablonovitostí, melodie jsou ostatně plynulé a příjemné, však nepůvodní a nesamostatné, nosíce znaky svých pravých původců — zejména Offenbacha a Vlachův — zřejmě na čele. Nejzdařilejší komposice jsou pijácký sbor, baletní hudba a parodující doprovázení „Pazzinových“ pantomim. Instrumentace a technické spracování jsou v celé operetě šťastné. Provedení uspokojilo nás ensemblem více než jednotlivými úlohami; z dám byla slečna Hanušová („Cecco“) nejlepší, jelikož netoliko své zpěvy svědomitě provedla, ale i v proze a ve hře se patrně přičinila. Úloha „Rosiny“ nehodí se dle našeho náhledu úplně pro slečnu Sákovou, která ostatně korektně zpívala, pro sl. Ledererovu se ale „Pusetta“ docela nehodí, vyžaduje rozhodně zpěvačku, která se dovede s úspěchem povznést i nad kuplet. P. Vegr (Carletto) zpíval a hrál svou nevděčnou úlohu trochu mdle, za to byl ale pan Mošna co „Faloppa“ výtečným. Velmi smutný dojem učinil na nás „Pazzino“ páně Šamberkův, jenž nám dokázal nyní i v opeře, co z činohry dávno již víme: že totiž náš ci-devant tragický milovník a salonní hrdina konečně na své herecké stupnici dostoupil výše, na které se mu meze slušnosti a neslušnosti zdají býti docela neznámými; neboť jeho chování se v posledních scénách považujeme za skutečnou urážku obecenstva. Důležité místo zaujímá v „Lazzaronech“ balet, o jehož vkusné aranžování si slečna Hentzová bez odporu velkých zásluh získala; též provedení „Harlequiníady“ as 30 osobami bylo velmi dobré. Skvělá úprava kostumů požadovala zajisté velkých obětí, a bylaby také úplně chvalitebná, kdyby alespoň klasická část repertoaru — hlavně tragedie — byla vším nutným již dostatečně zaopatřena. — Páně Šebestův příjem uvedl Lortzingovu zpěvohru „Car a tesař“ nově studovanou a skoro naveskřz nově obsazenou opět na naše jeviště. Pan beneficiant (car Petr) upotřebil svého krásného hlasu sice k pěknému přednesení lyrických částí své úlohy — především známé písně v 3. jedn. — ničil ale na mnoze tento úspěch svou hrou; mezi jiným říkali bychom si též věrnějšího zachování všeobecně známé a typické téměř masky Petra Velikého. Z ostatních spoluúčinkujících zajímal nejvíce pan Koubek (van Bett) nový náš basso buffo; hlas jeho jest pěkný, zvučný, ačkoliv ne příliš hluboký, při tom dosti cvičený, hra jeho vzhledem k prvnímu vystoupení velmi rutinovaná, rozhodně humoristická a při tom volná, tak že p. Koubek zajisté slušně vyplní mezeru v našem personálu, která se den ode dne stává citlivější. Ostatně doufáme, že bude později též méně extemporovati, a jak již Hamlet praví, „neříkati, co v úloze nestojí“; nedařit se to vždy a každému. Sl. Kupková (Marie) a p. Barcal („Petr Ivanov“) provedli dle svých sil tyto úlohy dosti zdařile; pan Vegr („Marquis de Chateaufort“) ale potvrdil to, co jsme již při

prvním jeho vystoupení řekli: že totiž síla jeho hlasu ani pro menší lyrické úlohy nevystačí, jelikož v ensemble nebude moci proniknouti; někdy bylo pouze viděti, že zpívá a solová jeho čísla musela se na minimum seškrtnati již při prvním provozování; při reprisi ochuravěl p. Vegr náhle, čímž druhé jednání nemálo trpělo, hlavně pak vokální sextett, jenž při prvním představení pány Šebestou, Barcalem, Vegrem, Cechem („Lord Syndham“), Doubravským (Lefort) a Koubkem tak výtečně byl proveden, že se opakovati musel. Vůbec byla celá zpěvohra, již řídil p. Čech při reprisi méně precizní, než při příjmu páně Šebestově. O. H.

* „Concert spirituel“ Jednoty hudebních umělců, dne 22. dubna na Žofině. Händlovo oratorium „Israel v Egyptě“ — jež bychom ostatně správněji nazvali velkou kantatou, ačkoliv první díl textu jest epickým, — patří mezi ony skladby, jichž jednotlivé části, zvláště sbory, navždy zůstanou nepřestížitelnými vzory hudební techniky, aniž by však celek šťastně byl založen. Jednotvárné vypravování o ranách egyptských (I. díl) a rozvláčný reflex, lyrické to horování, které mimo závěrečný chvalozpěv žádného hlavního stupňování nezná, zajisté nejsou příliš příznivou látkou pro oratorium; a jelikož celek ten i v hudbě jest přes příliš rozsáhlý a velmi nerozmanitý, stává se povšechné jeho pojetí věru nesebným a unavným. Proto musí se i při provozování klásti na jednotlivá čísla největší váha, a jen výtečné jich podání jest s to, učiniti na moderní obecenstvo dojem, jaký by Händlova genia byl hoden. V koncertu „Jednoty hudebních umělců“, jenž se letos o — celý měsíc opozdil, mohli jsme alespoň co do ensemble, s orchestrem a se sbory — až na některé nesprávnosti v zasazování posledních a na poněkud nečisté ladění některých nástrojů v orchestru — býti docela spokojeni, neboť počínali si řízením p. kapelníka Skroupa velmi statně, začez i na mnoze hlučnou pochvalu obdrželi. Méně nás potěšily v celku výkony solové; pan Vecko byl ovšem výborným, ale ostatní nepodali to, co bychom vším právem žádati směli, a nalezáme jakéhosi zadostiučinění jen ve vědomí, že v Praze máme i jiné síly, které by úloze své lépe dostály. Z dám byla paní Perechonová rozhodně lepší než sl. Szegalová, ačkoliv zpívala trochu apathicky a nejasně vokalisovala. P. Krejčí vyniknul nad p. Eckhardta nenucenějším upotřebením hlasu svého. Návštěva byla velmi četná.

* Varhaníci na pražském patronátu zadali před nedávnem k sl. městské radě stížnost stran substituce chorregentského místa u sv. Haštala, které nyní zastává kapelník p. Čech (Tausik). Varhaníci poukazují k tomu, že *toliko* varhaníkům na patronátě pražském přísluší substituce chorregentského místa a nikoliv hudebníku, jenž si nedobyl až dosud žádných zásluh o chrámovou hudbu na patronátě pražském. Netřeba ani podotknouti, že *stížnost ta je úplně podstatná a spravedlivá, a jsme také jisti, že sl. městská rada substitucí toho kterého chorregentského místa některému z varhaníků pražských udělí.*

* Sl. Johanka Peklova dochází ve Lvově čím dále tím více oblíbenosti obecenstva. Před nedávnem vystoupila ve „Faustu“ co Markéta a byla několikrát hlučně volána. Též pan Hynek, druhdy člen českého divadla, líbil se co Mefistofeles velice.

* Sl. Römerova, koloraturní pěvkyně a druhdy člen české opery, engažována jest nyní u opery v Štýrském Hradci.

* Sl. Charlotta Jelínková, koloraturní zpěvačka a pan Ferd. Podhorský, člen opery Celovecké přibyli tyto dni do Prahy.

* Sl. Tereza Stolzova, naše slavná krajanka, je jak se France musicale dovídá, engažována od ředitele Perrina pro velkou operu v Paříži místo sl. Sasovy.

* Sl. Eleonora z Ehrenbergů, výtečná naše koloraturní pěvkyně, jsouc pozvána v sobotu dne 24. dubna od J. Vys. velkokněžny Oldenburské k hudební zábavě, zapěla několik písní se skvělým výsledkem a obdržela od princezny skvostný, ametisty vykládaný náramek.

* *Sl. Roubalova a p. Paleček v Moskvě.* Oba tito čeští umělci účinkovali v slovansko-italských koncertech, které byly uspořádány italskou společností a provozovány ve velkém divadle. Koncerty odbývaly se při zvýšených cenách, což bylo hojně navštěvováno poněkud na ujmu. „*Sl. Gabriela Roubalova*“ praví Moskovskija Vedomostija, předeslavši stručný životopisný nástin Gabrielin, „je opravdu dramatická pěvkyně s výtečnou školou. vynikajíc ušlechtilým a vytríbeným vkusem. Ona zpívala s velkým úspěchem duetto Marcella a Valentiny, arii z opery „Luisa Müller“ a několik českých a ruských písní. Půvabný zevnějšek přispívá k scénickému výsledku sl. Roubalově. — Pan J. *Paleček*, první bass českého národního divadla je nadán od přírody vzácným, neobyčejným orgánem, jenž došel pečlivého a dokonalého vzdělání. Pan Paleček je ještě mlád a při všech uměleckých vlastnostech, kterých bylo Moskevské obecenstvo svědkem, lze mu předpovídati skvělou budoucnost a evropskou pověst. Všechny své partie — v pospolných kusech i solu — zapěl velmi krásně a musel solo na všestrannou bouřlivou pochvalu opakovat. *Ferd. Laub* provedl s Mikulášem Rubinsteinem duetto z „Oberona“ od Wolfa a Vieuxtempse, pak svůj polonéz a Vieuxtempsovou fantasií na ruské nápěvy s obvyklou dokonalostí. — V 2. koncertu byla sl. Roubalova velkolepá zvláště v arii z Gounodova „Fausta.“ V těchto dnech uspořádán bude ještě jeden slovansko-italský koncert.

* Pan *Arnošt Grund*, druhdy člen české opery, přibyl tyto dny do Prahy. S jeho pohostinské hry na dvor. divadle ve Vídni sešlo prý úplně; z jakých příčin není nám známo.

* *Stipendia pro básníky, hudebníky, malíře, sochaře atd.*, které ministerstvo každoročně domácím umělcům udílí, jsou nyní opět uprázdněna. Mladí umělci, kteří ve svém oboru něco značného byli dokázali, necht se hlásit o ně. Částka na všechna stipendia určená obnáší 16.000 zl. r. č.

* *Sl. Vitali*, slavná italská pěvkyně, která v loni na českém jevišti pohostinsku zpívala, přibyla před nedávnem do Prahy a vystoupí opět na českém divadle. Při její pohostinských hrách uslyšíme as dvě zde méně známé opery, mezi jiným „Crispino e la comare“ (Křišpín a kmotra) od L. Ricciho. Sl. Vitali engažována jest pro příští saisonu do Kahiry (Kairo) s velmi skvělým honorarem.

Chrámová hudba v Praze a její pěstovatele. (Dok.) Obezřelí a sběhlí ředitelové kůru dovedou dělati tehdaž dobrou hudbu, mají-li k ruce zdatné hudebníky a zpěváky a je-li tedy zapotřebí k zdařilému provedení nějaké skladby vůbec obratných a zdatných hudebníků a zpěváků, tím více jich vyžaduje hudba kostelní, poněvadž ředitelové kůru nemohou se svými orchestry — kromě vokalistů — z ohledů finančních odbývat zkoušky. Hudebníci musí tedy vše jen *prima vista* t. j. z čista jasna hrát, což se neděje u stálých dobře placených orchestrů (n. p. divadelních), které provozují světskou hudbu. Dobré hudební síly dělají zase větší hmotné požadavky, jimž ředitelové kůru při *nynějších poměrech i při nezištné lásce k umění a obětavosti* přec jen vyhověti nemohou. Získá-li si ale ředitelové přec nějaké dobré síly, tu se zbysta opět stává, že se mu k funkci nedostaví, poněvadž jim nezáleží ničeho na takovémto postavení. A co má to pak za následek? Ředitel kůru chtěje provozovati nějakou *větší mši*, musí častokrát svůj hudební program teprv až na kůru změnit a místo té které větší a krásnější mše předložiti *menší a slabší*. Drží-li ředitel po jednom stálém tenoristu a bassistu, musí se vždy obávat, že nedostaví-li se jeden neb druhý k funkci, nebude možná skladbu řádně provést a drží-li *ze zvláštní obětavosti* po dvou tenoristech a bassistech, tu se častěji zase přihodí, že spolehaje se jeden na druhého, žádný se konečně k funkci nedostaví. Co má zde ředitel činiti? Obratných mužských kostelních pěvců a jmenovitě tenoristů nachází se pořádku a je někdy věci velmi nesnadnou si je opatřiti již i také za tou příčinou, poněvadž se služby Boží v chrámech pražských, kdož porůznu účinkují, větším dílem v stejnou hodinu (o 9 hod.) odbývají. Též padá ještě ta

okolnost na váhu, že i někteří ze zpěváků těch ve dvou ano i ve třech chrámech za sebou zpívají a za tou příčinou z jednoho do druhého pozdě přicházejí. Takých a podobných nehod má ředitel kůru bezpočtu a tu se nelze diviti, že jde vždy jen s jakýmsi strachem ku každé funkci na kůru, poněvadž nemůže nikdy s *jistotou* na svůj orchestr a zpěváky počítati. Ze všeho toho vysvitá jasně a patrně, *jak nesnadné a obtížné je postavení ředitelů kůru* a to tím více, poněvadž oni při těchto neblahých poměrech *přev zodpovědní jsou svému duchovnímu a světskému představenstvu.* *Vyžaduje-li tedy postavení ředitelů kůru již samo, aby byli a) praktičtí varhaníci, b) dobří učitelové zpěvu, c) obezřelí dirigenti, d) praktičtí znalci alespoň nějakého hudebního nástroje aneb alespoň praktičtí znalci techniky těchto nástrojů; vůbec v každém odvětví hudebním prakticky vzdělaní hudebníci: nuže tu také dlužno pěstitele chrámové hudby materiálně lépe obmysliti, než jak až dosud se to děje.*

* *Sl. Ch. z Tiefensee*, koncertní pěvkyně a rodilá Češka koncertovala tyto dny u král. dvora v Stuttgartě a zanítila výtečným přednosem *ruských národních písní* veškeré posluchače.

* Pan *Edvard Horák*, rodák náš a ředitel klavírního ústavu ve Vídni uspořádal před nedávnem s chovanci svými koncertní zábavu, která nejen u obecenstva, nýbrž i u kritiky s velkou pochvalou se potkala. Mezi jinými kusy přednesen byl od žáků p. Horákových též Schubertův pochod na *pěta-dvaceti pianech* pro 100 rukou velmi přesně a správně a učinil na posluchače velkolepý účinek. P. E. Horák je rodilý z Přelouče a žák klavírního ústavu p. Prokše. Piana na něž žáci hráli, pocházely z dílny našeho krajana dvorního dodavatele pian p. Hejemanna.

* Pan *Jos. Chrs*, kapelník orchestru městanských granátníků převzal tyto dny salonní kapellu p. Schmidu.

* Pan Dr. *A. V. Ambros* obdržel od vděčných posluchačů jeho přednášek velmi krásné Bösendorfské piano darem. Dárcové objednali u Bösendorfa ve Vídni sice jen jednoduché piano, avšak uměnilovný továrník, chtěje také osvědčit úctu k slovutnému našemu dějepisci hudebnímu, poslal Ambrosovi velmi ozdobné piano.

* *Sl. Sittova*, jedna z výtečných žákyň p. Pivodových engažována bude jak doslycháme od ředitelstva českého divadla pro české jeviště.

* Pan *A. Hromada*, rodák náš a k. dvorní pěvec v Stuttgartu, jest rozhodným miláčkem tamějšího obecenstva. Před nedávnem vystoupil týž umělec co Valentin v Gounodově „Faustu“ a provedl tak výtečně svou úlohu, že po úmrtní scéně hlučně vyvolán byl. Tyto dny zpíval p. Hromada, jenž je žákem chvalně známého Fr. Pivody, v Ulmu pohostinsky co Pizaro v Beethovenově „Fidelio“ a došel všestranné pochvaly jak od obecenstva, tak od kritiků, a není se také co diviti, neboť pan Hromada vyniká krásným, zvučným barytonem a hlubokým cituplným přednosem. —n.

* *Uprázdňená místa hudebnická.* V městě bavorském Neustadt a. Hardt uprázdňeno jest místo ředitele hudby u jednoty „Cecilie“ s ročním platem 500 zl., při čemž se podotýká, že obdrží gratifikaci 200 zl. osvědčí-li se pilným a horlivým. Uchazeči necht se vykážou vysvědčením, že umí hrát housle a klavír a umí vyučovat zpěvu. Lhůta trvá až do 15. května. Žádosti necht se zašlou pod adresou H. Klipfel, Vorstand des Caecilienvereines in Neustadt a Haardt (Rhein-Baiern). — U dvorního orchestru v Carlsruhe uprázdňeno jest místo *druhého houslisty* a místa dvou prvních *tenoristů ve sboru*. Dlužno se obrátit v záležitosti té k dvorní intendanci v Carlsruhe. — Pro lázeňské místo Königsdorf — Ixterzeml v horním Slezsku hledá se hudební kapella. Dlužno se obrátit k dozorstvu lázní (Badeinspektion).

Listárna.

Panu Š. v B.: K tomu účeli doporučuji Vám výtečnou „Nauku o harmonii“ od Fr. Blažka.